SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY
Vilhonkatu 4 B
00100 HELSINKI

8.2.2022

Talousvaliokunnalle

Suomen matkailualan liitto ry:n lausunto: Asia: Hallituksen esitys laiksi matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Suomen matkailualan liitto ry (SMAL) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta. Lausumme asiasta seuraavaa.

Yleistä

Maaliskuusta 2020 alkaen kansainvälistä matkailua rankasti rajoittanut koronapandemia on jättämässä jälkensä pitkäksi aikaa myös suomalaiseen matkatoimisto- ja matkanjärjestäjäkenttään. SMALin matkatoimisto- ja matkanjärjestäjäjäseniltään keräämien tietojen perusteella yritysten yhteenlaskettu myynti oli joulukuussa 2021 edelleen lähes 80 prosenttia vähemmän kuin joulukuun 2019 matkamyynti. SMALin jäsenistöltään keräämien ennakkotietojen perusteella koko vuoden 2021 osalta matkatoimistoalan kokonaismyynti putosi vuoteen 2020 verrattuna 26 prosenttia ja pandemiaa edeltäneeseen vuoteen 2019 verrattuna hurjat 85 prosenttia. Työ- ja elinkeinoministeriön syyskuussa 2021 julkaisema, matkailun kehitysarvioita laatineen työryhmän selvitys, johon myös hallituksen esitysluonnoksessa viitataan, arvioi suomalaisten ulkomaanmatkustuksesta syntyvän kulutuksen vähenevän vuonna 2021 pandemiaa edeltävään aikaan 76–86 prosenttia riippuen joko optimistisesta tai pessimistisestä arviosta. Ulkomainen matkailukysyntä, eli kansainvälisten matkustajien Suomeen tuottama matkailutulo, on vastaavasti jäämässä 73–91 prosenttia vuoden 2019 tulosta. Vaikka kansainvälinen matkustus on käynnistymässä pienen askelin, vuoden 2022 ennuste suomalaisten ulkomaanmatkustuksen tuottamasta kulutuksesta on selvityksen arvion mukaan edelleen 28–38 prosenttia jäljessä vuoden 2019 kulutuksesta ja kansainvälisten matkustajien Suomeen tuottama kulutus 15–26 prosenttia jäljessä pandemiaa edeltävästä ajasta. Oleellista on huomata, että edellä kuvattu selvitys tehtiin aikana, jolloin omikron-virusvariantista ja sen matkailun elpymistä jarruttavasta vaikutuksesta ei vielä tiedetty mitään. Kansainvälisen matkustuksen käynnistymistä kuvaavat tämänhetkiset arviot ovat siis edellä esitettyjäkin varovaisemmat.

Myös hallituksen esityksessä esiin tuodut vakuusrekisterissä olevien yritysten yhteenlasketut vakuusmäärät kertovat karua kieltä liiketoiminnan hitaasta käynnistymisestä. Pandemiaa edeltävästä 250 miljoonan euron vakuusmäärästä on pohjakosketuksen jälkeen tultu noin 100 miljoonan euron kokonaisvakuusmäärään.

Koronapandemiaa koettelee siis edelleen kansainvälisen matkailun parissa toimivia yrityksiä, joista suuri osa on rekisteröitynyt Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) vakuusrekisteriin. Monet yritykset ovat saaneet ensiapua kriisin aiheuttamaan talousahdinkoonsa kustannustuen eri tukikierrosten kautta. Myös päätös KKV:n vakuusrekisterissä olevien yritysten valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksujen määräämättä ja perimättä jättämisestä vuoden 2020 maksujen osalta on otettu alalla kiitollisuudella vastaan. Niin ikään esitys vuoden 2021 valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksujen määräämättä ja perimättä jättämisestä nähdään tervetulleena valtion vastaantulona koronan koettelemille yrityksille.

Tätä taustaa vasten SMAL pitää erittäin hyvänä hallituksen esityksen ehdotusta, jonka mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei määräisi eikä perisi maksuvelvollisilta matkapalveluyhdistelmien tarjoajilta valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksua vuodelta 2021. Kaikkien toiveena lienee se, että koronapandemia ja sen

negatiiviset vaikutukset niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla hiipuvat vuoden 2022 aikana. **Koska kansainvälinen matkustus on yksi hitaimpien toipujien joukossa, SMAL lisäksi esittää, että vuoden 2022 valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksujen määrääminen ja periminen jätettäisiin mahdollisimman myöhäiseen ajankohtaan. Mikäli pandemia edelleen estää matkustuksen elpymisen myös alkaneen vuoden aikana, ja matkatoimistoalan myynti jää edelleen merkittävästi alle pandemiaa edeltävän ajan, SMAL esittää, että vuoden 2022 valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksun perimättä jättämistä pohditaan syksyllä 2022.**

Lain väliaikaisen muutoksen taloudelliset vaikutukset

Lain väliaikaisen muutoksen taloudellisia vaikutuksia arvioitaessa esityksessä todetaan, että valtion talousarviossa vuodesta 2018 ollut siirtomäärärahaa ei ole koskaan ollut tarvetta käyttää. Siirtomäärärahan vastinpariksi on laissa säädetty vakuusrekisterissä olevilta yrityksiltä perittävä maksukyvyttömyyssuojamaksu. Kun siirtomäärärahalle ei ole ollut lain koko voimassaolon aikana käyttöä, voidaan arvioida, että maksukyvyttömyyssuojamaksun perimättä jättäminen toisena vuotena peräkkäin, ei aiheuta merkittävää riskiä valtion kannalta. Ilman nyt esitettyä lainmuutosta, kyseinen maksukyvyttömyyssuojamaksu tulisi silti yritysten maksettavaksi.

Vuoden 2021 valvontamaksu puolestaan perustuisi yritysten vuoden 2020 korkeimpaan vakuusmäärään, joka useimmilla vakuusrekisterissä olevilla yrityksillä olisi pandemiaa edeltävän, vuoden 2020 korkeasesongin mukainen vakuus. Valvontamaksun määräytyminen normaaliajan myynnin ja siihen perustuvan vakuuden pohjalta olisi täysin kohtuuton linjaus tässä kurimuksessa.

Esityksessä selvitetään myös Valtiokonttorilta saatujen tietojen perusteella sitä, onko kustannustukea haettu neljännellä tukikierroksella valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksusta aiheutuneisiin kuluihin. Koska KKV:n valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksuja ei määrätty ja peritty vuoden 2020 osalta, eikä niitä ole toistaiseksi määrätty myöskään vuodelle 2021, yritykset eivät luonnollisestikaan ole voineet niitä hakemuksiinsa sisällyttää. Huomionarvoista kuitenkin on se, että yritykset ovat pandemian aikanakin järjestäneet vakuuden KKV:lle olemattomasta matkamyynnistään, osa yrityksistä vain ylläpitääkseen vakuusoption avoinna vakuuden myöntäjän suuntaan, ja maksaneet merkittäviäkin kuluja vakuuden ylläpitämisestä.

5 a § Maksun perimättä jättäminen

SMAL pitää kannatettavana sitä, että lakia esitetään väliaikaisesti muutettavan siten, että valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksua ei määrätä eikä peritä vuodelta 2021.

Lopuksi

Koronapandemia ja siihen liittyvät moninaiset epävarmuustekijät hidastavat erityisesti kansainvälisen matkustuksen elpymistä. SMAL on tyytyväinen kaikista valtion toimista, joilla helpotetaan kriisin yli pyristelevän toimialan selviytymistä. Kilpailu- ja kuluttajaviraston valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksujen määräämättä ja perimättä jättäminen vuoden 2021 osalta olisi yksi tällainen tervetullut vastaantulo. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, lain väliaikaisella muutoksella ei olisi merkittävää taloudellista vaikutusta valtion näkökulmasta. Monien matkailuyritysten kannalta maksun perimättä jättäminen vuoden 2020 tapaan myös vuonna 2021 olisi kuitenkin tärkeä kädenojennus valtiolta.

SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY (SMAL)

Heli Mäki-Fränti
Toimitusjohtaja